

УДК 338.48:502.131.1

Н. А. Добрянська,
д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного бізнесу і рекреації,
Одеський національний технологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0826-8840>
Д. С. Курченко,
PhD 281 "Публічне управління та адміністрування",
Одеський національний технологічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1411-1770>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.3.207

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМИ РЕСУРСАМИ РЕГІОНІВ У КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

N. Dobrianska,
Doctor of Economics Sciences, Professor, Head of the Department of Tourism Business and Recreation,
Odesa National University of Technology
D. Kurchenko,
PhD 281 "Public Management and Administration", Odesa National University of Technology

KEY PROBLEMS OF PUBLIC MANAGEMENT OF TOURIST RESOURCES OF REGIONS IN THE CONTEXT OF ENVIRONMENTAL SUSTAINABILITY

У статті аналізуються ключові проблеми публічного управління туристичними ресурсами в контексті екологічної стійкості регіонів, зокрема в умовах сучасних викликів, таких як пандемія та соціально-економічні зміни. Основну увагу приділено відсутності ефективного екологічного моніторингу, недостатній координації між суб'єктами управління та низькому рівню екологічної обізнаності серед туристів. Дослідження показує, що регіони з кращою комунікацією між стейкхолдерами демонструють вищі темпи відновлення туристичних потоків та стабільне зростання економічних показників.

Основний акцент робиться на необхідності розробки інтегрованих регіональних стратегій, впровадження сучасних технологічних рішень для моніторингу екологічного впливу туризму та освітніх ініціатив для підвищення екологічної свідомості серед туристів. Для покращення управління рекомендується розробка цифрових інструментів для оцінки екологічного впливу та залучення міжнародних партнерів для впровадження передових практик сталого управління ресурсами.

Дослідження вказує на обмеження, пов'язані з недостатчею статистичних даних, що можуть впливати на повноту аналізу довгострокових тенденцій. У подальших дослідженнях рекомендується поглибити аналіз фінансової підтримки екологічних ініціатив та дослідити вплив війни на туристичний сектор України.

Managing tourism resources in a way that maintains ecological balance has become more crucial than ever before, particularly as regions continue to face significant disruptions such as the ongoing pandemic and various socio-economic changes. These challenges have underscored several key issues in tourism management, including the absence of effective monitoring systems capable of accurately tracking the environmental impact of tourism activities. Without such systems, regions are often left unaware of the true ecological cost of tourism, which makes it difficult for decision-makers to craft policies that are both informed and sustainable. Even in

cases where monitoring systems do exist, there tends to be a lack of coordination between the various groups involved in tourism management. This disconnect often extends across local governments, business owners, and local communities, all of whom play a crucial role in the tourism sector. Such fragmentation of efforts makes it challenging to implement unified, coordinated actions that would help ensure the long-term sustainability of tourism practices.

The research highlights that regions where stakeholders communicate and work together more effectively tend to bounce back faster from crises. These areas also show more consistent growth in tourism, suggesting that collaboration is key to a resilient, thriving sector. To improve this, the study suggests creating region-specific strategies that leverage modern technology. For example, using digital tools to measure the environmental impact of tourism in real-time could offer invaluable insights. Alongside these tools, there's a strong need for education campaigns that raise awareness among tourists about how their actions affect the environment. Simple changes in behavior, like reducing waste or supporting eco-friendly businesses, could go a long way in reducing tourism's ecological footprint.

Despite the promising directions the study points to, there are still significant challenges. A major one is the lack of reliable data on long-term trends, which makes it hard to understand how tourism is evolving over time. Future studies should explore how governments can better fund eco-friendly initiatives and investigate how the ongoing conflict in Ukraine is affecting the tourism sector. Understanding these factors could be key to shaping more effective strategies for managing tourism in a way that promotes both economic growth and ecological sustainability.

Ключові слова: публічне управління, туристичні ресурси, екологічна стійкість, сталий розвиток, регіональні стратегії.

Key words: public administration, tourism resources, ecological sustainability, sustainable development, regional strategies.

ВСТУП

Туристична індустрія вже давно стала однією з найбільш динамічних і значущих складових економіки багатьох регіонів. Її роль не обмежується лише створенням робочих місць, але й включає вплив на розвиток інфраструктури, зміцнення місцевих економік та покращення якості життя. У зв'язку з цим, ефективне управління туристичними ресурсами на рівні публічного сектору є критично важливим для забезпечення сталого розвитку та гармонійного співіснування з природними екосистемами.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Туризм є індустрією, тісно пов'язаною з природним середовищем і культурною спадщиною, що вимагає уважного підходу до її управління. Взаємозв'язок між публічним управлінням та екологічною стійкістю у розвитку туризму не може бути переоцінений. Публічне управління повинно передбачати не лише ефективне використання природних ресурсів, але й забезпечення їх збереження для майбутніх поколінь.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Значний внесок у розвиток теорії сталого туризму зробили дослідження К.Б. Балох [1], Г. І. Гапоненко [2], Н. А. Добрянська [3], В. Єрмаченко [4], М.М. Жибак [5], та Т.А. Крушельницька [6]. З іноземних науковців слід зазначити Д.М. Андрієс [7], Ф. Ді Вірджіліо [8], К. Коста [9], С. Кові [10]. Дослідники у своїх наукових пра-

цях акцентують увагу на ключових принципах мінімізації негативного впливу на екосистеми. Вони зосереджуються на оптимізації використання природних ресурсів і врахуванні соціальних аспектів, що сприяє не лише збереженню природного середовища, а й підтриманню соціальної стабільності в регіонах, де туризм відіграє важливу роль у розвитку.

Методологія дослідження в контексті публічного управління туристичними ресурсами регіонів включає кілька основних підходів, які забезпечують комплексність дослідження. Вибір поєднання кількісних і якісних методів аналізу дозволяє отримати глибоке розуміння явищ, пов'язаних із змінами у туристичних потоках та екологічних показниках. Для збору даних використовуються статистичний аналіз, інтерв'ю з експертами, а також опитування туристів і місцевих громад, що дозволяє врахувати різні точки зору на ефективність управлінських стратегій та наявні тенденції в галузі туризму.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає в оцінці ключових проблем публічного управління туристичними ресурсами в умовах сучасних викликів, що виникли в результаті пандемії та інших соціально-економічних змін. Серед основних завдань — аналіз ситуації з управління туристичними потоками, визначення основних перешкод, що стоять на шляху сталого розвитку туризму, а також розробка рекомендацій для відновлення індустрії з урахуванням екологічної стійкості.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Оцінка ключових проблем публічного управління туристичними ресурсами є важливою складовою дослідження, оскільки чітке розуміння цих проблем дозволяє ефективно спрямовувати ресурси на подолання існуючих обмежень. Важливим аспектом є недостатня взаємодія між державними структурами та приватними підприємствами, що часто призводить до неузгодженості в політиках та невизначеності щодо стандартів управління. Системні помилки в плануванні, невірно оцінені ризики та недостатня увага до довгострокових наслідків екологічних та соціальних процесів можуть погіршити ситуацію.

Роль екологічної стійкості у розвитку туризму особливо актуальна в умовах глобальних змін, які впливають на природне середовище. Перевантаження екосистем, деградація природних ресурсів, втручання в екологічний баланс — все це є результатом недостатньо продуманого використання туристичних територій. Тому публічне управління повинно бути зорієнтоване на створення політик, які забезпечують гармонійне співіснування між розвитком туризму та збереженням природного середовища. Це потребує комплексного підходу, що включає інноваційні стратегії, контроль за екологічними наслідками та інтеграцію сталих практик в управлінні ресурсами.

Після пандемії туристичний сектор переживає серйозні трансформації, що зумовлені зміною пріоритетів і споживчих уподобань. У цей період відновлення є можливість зробити стратегічний крок до сталого розвитку, спрямованого на збереження культурної та природної спадщини, підвищення привабливості регіонів для відвідувачів та забезпечення їх екологічної безпеки. Рекомендується створення гнучких політик у сфері туризму, які б передбачали адаптацію до нових умов, включаючи нові вимоги до санітарної безпеки, розвиток внутрішнього туризму та зростання інвестицій у місцеві громади.

Аналіз викликів, з якими стикається індустрія, дозволяє зробити висновок, що необхідно активно впроваджувати сталий туризм як стратегічний напрямок, який здатний забезпечити економічне відновлення в постпандемічний період, не шкодячи екології. Підвищення рівня екологічної свідомості, розвиток інфраструктури, орієнтованої на стійкість, та підтримка місцевих ініціатив стануть ключовими елементами у створенні сталого та ефективного туристичного сектору, який буде здатний протистояти майбутнім глобальним кризам.

Сталий туризм, на відміну від традиційного, орієнтований не лише на отримання економічної вигоди, але й на довгострокову вигоду для місцевих громад та довкілля. Це одна з головних ідей теорії сталого розвитку туризму, яка втілюється через створення стійких інфраструктурних проєктів, еко-туристичних маршрутів та екологічних ініціатив. Однією з основних концепцій є також принцип "зеленої економіки", що зосереджує увагу на інтеграції екологічних інновацій у туристичну індустрію. Не менш важливою є теорія, яка акцентує на необхідності балансування економічного розвитку та соціальних вигод від туризму, що включає підтримку культурної спадщини, зміцнення соціальних зв'язків і

створення нових робочих місць для місцевих жителів. У цьому контексті, особливо важливим є аналіз взаємодії між публічним управлінням та приватними підприємствами, оскільки тільки через ефективне партнерство можна досягти сталого та тривалого розвитку туристичних ресурсів.

Сталий туризм, як інтеграційна концепція, в останні десятиліття набув значної популярності в контексті публічного управління туристичними ресурсами. Він передбачає не лише розвиток туристичної інфраструктури, а й збереження природних, культурних і соціальних ресурсів для майбутніх поколінь. Концепція сталого туризму базується на принципах мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище, збалансованого використання природних ресурсів і розвитку місцевих громад, що з часом повинно забезпечити сталий економічний розвиток.

Ключовим аспектом сталого туризму є екологічний моніторинг, який допомагає оцінити вплив туристичних потоків на екосистеми. Екологічний моніторинг виступає інструментом, що забезпечує збір, аналіз та оцінку даних про стан природних ресурсів та ефективність екологічних заходів у туристичних зонах. Цей процес дозволяє своєчасно виявляти негативні тенденції та впроваджувати коригувальні дії для запобігання їх загостренню. Наприклад, у країнах з розвинутою туристичною інфраструктурою, таких як Швейцарія чи Канада, застосовуються складні системи моніторингу якості води та повітря в популярних туристичних зонах, що дозволяє мінімізувати вплив туризму на природні ландшафти.

Не менш важливу роль у забезпеченні екологічної стійкості відіграють природоохоронні політики, які формують правові, економічні та соціальні рамки для розвитку туризму в межах екологічних стандартів. Вони стимулюють розробку екологічно чистих технологій, підтримку біорізноманіття та збереження природних територій. Важливою складовою цих політик є запровадження механізмів фінансування та стимулювання проєктів, орієнтованих на сталий розвиток. В Україні, наприклад, активно працюють програми з підтримки екотуризму в Карпатах, що включають як збереження природних територій, так і розвиток нових форм відпочинку для туристів. Це дозволяє не лише зберігати екосистеми, а й сприяти розвитку місцевої економіки.

Важливість цього аспекту особливо очевидна в контексті глобальних викликів, таких як зміни клімату, деградація екосистем та перевантаження туристичних територій. Відсутність балансування між комерційними інтересами та екологічною безпекою може призвести до незворотних змін, що в свою чергу погіршує перспективи розвитку туризму в регіонах. Публічне управління туристичними ресурсами в умовах екологічної стійкості набуває особливої значущості, особливо в період кризових явищ, як-от війна, що ставить перед регіонами нові питання щодо адаптації туристичної індустрії до нових викликів і загроз. Тільки через інтеграцію екологічних, економічних і соціальних аспектів можна забезпечити довгострокову стійкість туристичних ресурсів та їхнє ефективне використання в інтересах громади.

Таблиця 1. Динаміка регіональних доходів від туризму в Україні (2021–2024 роки)

Регіон	2021 (тис. грн)	Частка 2021	2023 (тис. грн)	Частка 2023	2024 (тис. грн)	Частка 2024	Ріст 2024/2023 (%)
м. Київ	559200	31%	354088	27%	675809	33%	0,91
Львівська	151000	8%	248393	19%	314853	16%	0,27
Київська	88900	5%	172787	13%	196889	10%	0,14
Івано-Франківська	103900	6%	99097	8%	181047	9%	0,83
Одеська	315400	18%	76066	6%	112224	6%	0,48
Дніпропетровська	70654	4%	69612	5%	95265	5%	0,37
Закарпатська	42168	2%	62784	5%	91020	5%	0,45

Джерело: складено автором на основі даних [14].

Природоохоронні ініціативи, підтримувані державою, мають прямий вплив на ефективність управління туристичними ресурсами на регіональному рівні. Вони дозволяють інтегрувати екологічні та економічні інтереси, створюючи умови для розвитку "зеленого" туризму, що відповідає вимогам сталого розвитку. Це проявляється, зокрема, у розвитку екологічних маршрутів, збереженні природних пам'яток і водночас у підтримці локальних економічних ініціатив. Успішними прикладами таких стратегій є екологічні ініціативи в Ісландії, де туризм, що базується на унікальних природних особливостях, активно підтримується політиками, спрямованими на мінімізацію впливу на екосистеми.

Розглядаючи сталий туризм та екологічний моніторинг, слід зазначити, що ці принципи є невід'ємними складовими ефективного управління туристичними ресурсами, особливо в контексті розвитку регіонів. Природоохоронні політики створюють необхідні умови для того, щоб туризм приносив не лише економічні вигоди, а й сприяв збереженню природної спадщини, а також покращенню якості життя місцевих громад. У процесі публічного управління туристичними ресурсами регіонів, важливо не лише враховувати наявні можливості для розвитку, але й проводити комплексний аналіз сильних та слабких сторін інфраструктури, а також оцінювати зовнішні фактори, що можуть вплинути на туристичну привабливість.

Сильні сторони туристичної інфраструктури українських регіонів варто відзначити завдяки значному природному потенціалу, наявності унікальних культурних і історичних об'єктів. Природні ресурси, такі як національні парки, природні заповідники, морські курорти, можуть бути основою для розвитку екологічного та активного туризму. Зокрема, Карпати та Крим мають потужний потенціал для розвитку зимових та літніх видів туризму, що вже залучає туристів із різних країн. Така різноманітність природних ландшафтів надає можливість для створення нових туристичних маршрутів, зокрема для активного туризму та агротуризму [11, с. 135].

Проте інфраструктура туризму все ще стикається з серйозними обмеженнями. Одним з основних викликів є недостатньо розвинута транспортна інфраструктура, особливо в віддалених регіонах. Багато туристичних маршрутів мають проблеми з доступністю, що знижує їхню привабливість для іноземних туристів. Водночас застаріле обладнання в готельному господарстві та недостатня кількість висококваліфікованих фахівців зменшують загальну конкурентоспроможність туристичної

інфраструктури [12, с.29]. Можливості для розвитку туристичних ресурсів України відкриваються через використання новітніх технологій. Цифрові інструменти, зокрема використання платформ для бронювання, розширення можливостей онлайн-просування туристичних об'єктів та інтеграція доповненої реальності у культурний туризм, можуть суттєво покращити туристичний досвід і сприяти залученню нових категорій відвідувачів. Крім того, глобальні тренди щодо стійкого розвитку та екологічної відповідальності відкривають перспективи для розвитку екологічного туризму, який активно підтримується на міжнародному рівні [13, с. 4].

Незважаючи на значний потенціал туристичної індустрії, останні роки принесли серйозні виклики, що змусили задуматися про стратегії адаптації та відновлення цього сектору. Одним із найбільших випробувань стало початок війни в Україні, що значно змінило картину туристичних потоків як всередині країни, так і за її межами. Війна спричинила різке зменшення туристичних потоків, порушення транспортних зв'язків і надання послуг, а також вимушене переміщення значної частини туристичної інфраструктури. Водночас, це створило передумови для глибоких роздумів над адаптацією публічного управління до нових реалій з акцентом на екологічну стійкість і підтримку відновлення галузі.

Аналіз Таблиці 1 та Рис. 2 підтверджує вищезазначені виклики. Наприклад, м. Київ, яке у 2021 році забезпечувало 31% загальних доходів від туризму, у 2023 році втратило частину своєї частки, яка знизилася до 27%. Проте у 2024 році спостерігається позитивна динаміка, зростання на 0,91% у порівнянні з попереднім роком, що свідчить про поступове відновлення. Львівська область, яка раніше забезпечувала лише 8% доходів, демонструє суттєве зростання у 2023 році до 19%, що, ймовірно, пояснюється її географічним розташуванням та більшою безпекою порівняно з іншими регіонами.

Висновки з аналізу даних свідчать про необхідність активного залучення механізмів публічного управління, спрямованих на зміцнення туристичної інфраструктури та розвиток політик сталого розвитку, щоб забезпечити довготривалу стабільність і відновлення туристичного сектору України.

Ключовим завданням залишається пошук збалансованого підходу, який дозволить водночас розвивати туристичну сферу та зберігати природне середовище. Війна стала поштовхом до переосмислення моделей управління ресурсами. Інтеграція принципів сталого туризму дозволяє підтримувати економічну вигоду без шкоди для екології. Такі регіони, як Івано-Франківська та Закарпатська області, демонструють приклади стабільного зростання, що свідчить про потенціал стійких підходів навіть у кризових умовах.

Справжній виклик полягає в тому, щоб знайти збалансоване рішення між інтересами розвитку туристич-

ної сфери та охороною природного середовища. Адже криза, спричинена війною, відкрила нові можливості для переосмислення моделей управління і пошуку стійких шляхів для збереження не лише економічної вигоди, а й екологічної стабільності. Інтеграція принципів сталого туризму в практику управління ресурсами регіонів стає нагальною необхідністю, адже це дозволяє відновлювати туристичний сектор, не жертвуючи природними цінностями, які є його основою.

Загрози, що стоять перед розвитком туризму в Україні, є не менш важливими для врахування у стратегічному управлінні. Однією з основних загроз є політична та економічна нестабільність, яка може негативно вплинути на зовнішній туризм, зокрема через небезпеку та обмеження на подорожі. Крім того, неефективне управління природними та культурними ресурсами може призвести до їхнього виснаження та втрати привабливості. Важливим фактором є також глобальні зміни клімату, які можуть вплинути на сезонність туристичних потоків, особливо в гірських та прибережних зонах.

Врахування цього аналізу допомагає формувати стратегії управління, орієнтуючись на реальні можливості та обмеження, з урахуванням зовнішніх і внутрішніх чинників. Таким чином, системний підхід до управління туристичними ресурсами дозволяє не лише зберегти, але й ефективно розвивати туристичну інфраструктуру, забезпечуючи сталий розвиток на регіональному рівні.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження дозволило ідентифікувати основні проблеми публічного управління туристичними ресурсами в контексті екологічної стійкості. Серед них — відсутність ефективної екологічної моніторингу, недостатня координація між суб'єктами управління та низький рівень екологічної обізнаності серед туристів. Аналіз показників регіонального розвитку демонструє кілька важливих результатів. По-перше, відсутність ефективних механізмів моніторингу екологічного впливу туристичних потоків залишається одним із найбільш критичних викликів, що потребує впровадження сучасних технологічних рішень для постійного контролю стану природних ресурсів. По-друге, недостатня координація між владою, приватним сектором і громадськими організаціями уповільнює реалізацію сталих практик в управлінні туризмом.

Аналіз отриманих даних показав, що регіони з кращою комунікацією між стейкхолдерами (наприклад, Львівська та Івано-Франківська області) демонструють вищі темпи відновлення туристичних потоків і стабільніше

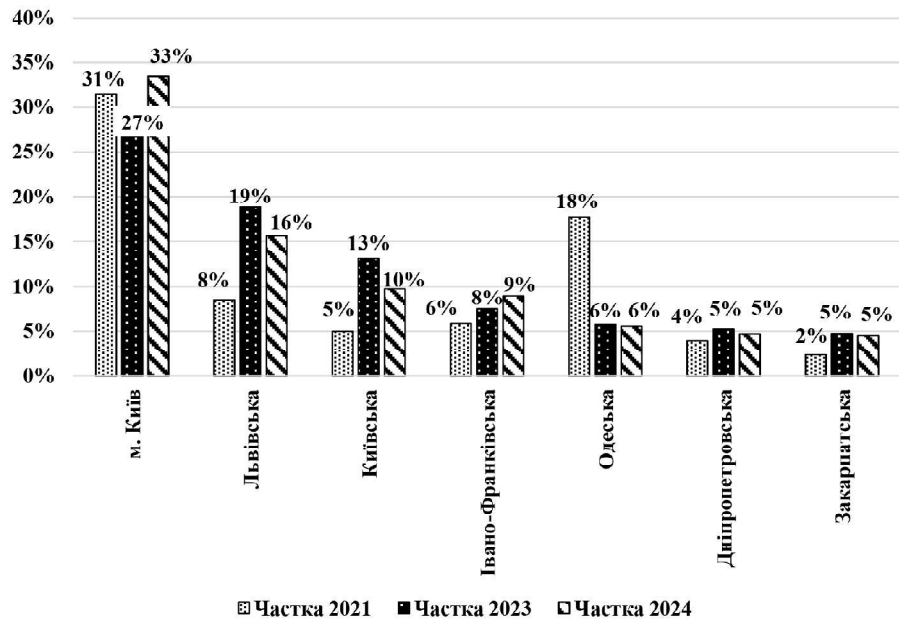

Рис. 1. Структура розподілу податкових надходжень від туристичної галузі за основними регіонами України (2021—2024 роки)

Джерело: складено автором на основі даних Табл. 1.

зростання економічних показників. Для підвищення ефективності управління необхідно розробити інтегровані регіональні стратегії, які враховують локальні особливості й перспективи розвитку. Особливий акцент слід зробити на впровадженні екологічного моніторингу та використанні інноваційних підходів, як-от розробка цифрових інструментів для оцінки впливу туризму на екосистеми.

Результати дослідження також вказують на низький рівень екологічної свідомості серед туристів, що підкреслює важливість освітніх ініціатив і поширення інформації про сталий туризм. Кампанії, спрямовані на популяризацію екологічно відповідальної поведінки, можуть значно зменшити негативний вплив на природне середовище.

Подальші дослідження мають зосередитися на розробці механізмів фінансової підтримки екологічних ініціатив у туризмі, а також на поглибленому аналізі впливу війни на туристичний сектор України. Важливо також дослідити можливості партнерства з міжнародними організаціями для впровадження передових практик сталого управління ресурсами.

Обмеженням дослідження є обмежений обсяг статистичних даних за 2023—2024 роки, що може впливати на повноту аналізу довгострокових тенденцій. Надання повніших і точніших даних дозволить у майбутньому здійснити комплексніший аналіз ефективності політик сталого розвитку.

Література

1. Baloch Q.B., Maher S., Shah S.N., Sheeraz M., Iqbal N., Raza H. Revitalization of tourism and hospitality sector: preempting pandemics through lessons learned // Environmental Science and Pollution Research. 2022. Vol. 29. P. 83099—83111.
2. Гапоненко Г.І., Євтушенко О.В., Шамара І.М. Пріоритетні напрями забезпечення сталого розвитку туризму України в умовах пандемії // Бізнес Інформ. 2021. № 5. С. 227—235.

3. Добрянська Н.А., Лебедева В.В., Крупіца І.В., Шашина А.В. Міжнародне регулювання туристської діяльності Китаю як основа застосування досвіду для вітчизняної економіки // Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Т. 9, № 1. С. 256—261.
4. Yermachenko V., Bondarenko D., Akimova L., Karpa M., Akimov O., Kalashnyk N. Theory and Practice of Public Management of Smart Infrastructure in the Conditions of the Digital Society' Development: Socio-economic Aspects // Economic Affairs. 2023. Vol. 68, No. 01. P. 617—633.
5. Жибак М.М., Христенко Г.М. Сільський зелений туризм як інноваційна форма підприємництва // Агросвіт. 2021. № 3. С. 3—8.
6. Krushelnyska T.A., Shapran I.M. Peculiarities of decentralization of public governance as prerequisites for reconstruction and development of the tourism in Ukraine in the conditions of global challenges // Dnipro Scientific Journal of Public Administration, Psychology, Law. 2022. Vol. 4.
7. Andries D.M., Arnaiz-Schmitz C., Diaz-Rodriguez P., Herrero-Jauregui C., Schmitz M.F. Sustainable Tourism and Natural Protected Areas: Exploring Local Population Perceptions in a Post-Conflict Scenario // Land. 2021. Vol. 10 (3). P. 331.
8. Di Virgilio F., Dimitrov R., Dorokhova L., Yermolenko O., Dorokhov O., Petrova M. Innovation factors for high and middle-income countries in the innovation management context // Access to science, business, innovation in the digital economy. 2023. Vol. 4 (3). P. 434—452.
9. Costa C., Pita M., Gomes J. Tourism in Portugal: Assessment of the Impact of COVID-19 and Policy Responses. 2020.
10. Covey S. The 7 Habits of Highly Effective People: 30th Anniversary Edition (The Covey Habits Series). 2020. Publisher: Simon and Schuster Digital Sales Inc. ISBN 1982137134.
11. Сокол Т.Г., Фастовець О.А. Регіональний вектор розвитку туризму в Україні // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті: 36. наук. праць, 2022. № 1 (78). С. 132—144.
12. Boiko M., Bosovska M., Vedmid N., Melnychenko S., Stopchenko Y. Digitalization: Implementation in the tourism business of Ukraine // Problems and Perspectives in Management. 2022. Vol. 20 (4). P. 24—41.
13. Golubovska-Onisimova G., Havryliuk R., Andrushevych N., Kravchenko O., Aleksieva Y., Malkova T. Environmental reforms for post-war recovery and European integration of Ukraine. 2023.
14. Державне Агентство Розвитку Туризму України, Туристична статистика: податкові надходження від тургалузі по регіонах.
3. Dobrianska, N.A. Lebedieva, V.V. Krupytzia, I.V. and Shashyna, A.V. (2024), "International regulation of tourism activity in China as a basis for applying experience to the domestic economy", Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology, vol. 9, no. 1, pp. 256—261.
4. Yermachenko, V. Bondarenko, D. Akimova, L. Karpa, M. Akimov, O. and Kalashnyk, N. (2023), "Theory and practice of public management of smart infrastructure in the conditions of the digital society' development: socio-economic aspects", Economic Affairs, vol. 68, no. 1, pp. 617—633.
5. Zhybak, M.M. and Khrystenko, H.M. (2021), "Rural green tourism as an innovative form of entrepreneurship", Agrosvit, vol. 3, pp. 3—8.
6. Krushelnyska, T.A. and Shapran, I.M. (2022), "Peculiarities of decentralization of public governance as prerequisites for reconstruction and development of the tourism in Ukraine in the conditions of global challenges", Dnipro Scientific Journal of Public Administration, Psychology, Law, vol. 4.
7. Andries, D.M. Arnaiz-Schmitz, C. Diaz-Rodriguez, P. Herrero-Jauregui, C. and Schmitz, M.F. (2021), "Sustainable tourism and natural protected areas: exploring local population perceptions in a post-conflict scenario", Land, vol. 10, no. 3, p. 331.
8. Di Virgilio, F. Dimitrov, R. Dorokhova, L. Yermolenko, O. Dorokhov, O. and Petrova, M. (2023), "Innovation factors for high and middle-income countries in the innovation management context", Access to Science, Business, Innovation in the Digital Economy, ACCESS Press, vol. 4, no. 3, pp. 434—452.
9. Costa, C. Pita, M. and Gomes, J. (2020), "Tourism in Portugal: assessment of the impact of COVID-19 and policy responses", available at: https://portugal2020.pt/wp-content/uploads/ccosta_for_ec.covid-19.report_txt.final_.pdf (Accessed 10 Jan 2025).
10. Covey, S. (2020), The 7 habits of highly effective people: 30th anniversary edition (the covey habits series), Simon and Schuster Digital Sales Inc, NY, USA.
11. Sokol, T.H. and Fastovets, O.A. (2022), "Regional vector of tourism development in Ukraine", Development of Management and Economic Methods in Transport: Collection of Scientific Works, vol. 1, no. 78, pp. 132—144.
12. Boiko, M. Bosovska, M. Vedmid, N. Melnychenko, S. and Stopchenko, Y. (2022), "Digitalization: implementation in the tourism business of Ukraine", Problems and Perspectives in Management, vol. 20, no. 4, pp. 24—41.
13. Golubovska-Onisimova, G. Havryliuk, R. Andrushevych, N. Kravchenko, O. Aleksieva, Y. and Malkova, T. (2023), "Environmental reforms for post-war recovery and European integration of Ukraine", available at: <https://rac.org.ua/en/war-and-post-war-reconstruction/environmental-reforms-for-post-war-recovery-and-european-integration-of-ukraine/> (Accessed 10 Jan 2025).
14. State Agency for Tourism Development of Ukraine (2024), "Tourism statistics: tax revenues from the tourism industry by regions", available at: <https://www.tourism.gov.ua/blog/turistichna-statistika-podatkovinadhodzhennya-vid-turgaluzi-po-regionah> (Accessed 10 Jan 2025).

References

1. Baloch, Q.B. Maher, S. Shah, S.N. Sheeraz, M. Iqbal, N. and Raza, H. (2022), "Revitalization of tourism and hospitality sector: preempting pandemics through lessons learned", Environmental Science and Pollution Research, vol. 29, pp. 83099—83111.
2. Gaponenko, H.I. Yevtushenko, O.V. and Shamara, I.M. (2021), "Priority areas for ensuring sustainable tourism development in Ukraine under pandemic conditions", Biznes Inform, vol. 5, pp. 227—235.

Стаття надійшла до редакції 20.01.2025 р.